

Z kroniki naukowej

DZIESIĘCIOLECIE KWARTALNIKA „WELTTRENDS”

Od dziesięciu lat Instytut Zachodni jest współwydawcą wraz z Uniwersytetem w Poczdamie polsko-niemieckiego kwartalnika z zakresu politologicznych studiów porównawczych „WeltTrends. Zeitschrift für internationale Politik und vergleichende Studien”. Dotychczas ukazało się 40 tematycznych numerów pisma, w nakładzie tysiąca egzemplarzy każdy. Pismo wydawane jest w języku niemieckim (spis treści w języku polskim i angielskim, abstrakty w języku angielskim).

Główne uroczystości jubileuszowe odbyły się w dniu 10 października 2002 r. w berlińskim przedstawicielstwie Brandenburgii (*Kurfürstensaal*). Licznie przybyłych gości powitał redaktor naczelny pisma Raimund Krämer. Odczytał m.in. list gratulacyjny, jaki napłynął do redakcji kwartalnika od premiera rządu krajowego Brandenburgii Matthiasa Platzka. W liście tym czytamy m.in., iż „WeltTrends” jest „doskonałym przykładem intelektualnej współpracy”. Kolejnym mówcą był Jochen Franzke – pierwszy redaktor naczelny pisma, który w barwnych słowach opisał genezę powstania kwartalnika. W kolejnej części spotkania głos zabrała Anna Wolff-Powęska, dyrektor IZ i członek Rady Naukowej „WeltTrends”, wygłaszając wykład pt. *Polacy, Czesi, Niemcy – dobrzy czy źli sąsiedzi?*

Redakcję pisma stanowi dziesięciu redaktorów, w tym dwóch pracowników IZ: Bogdan Koszel oraz Andrzej Sakson. Pracę redakcji wspiera także pięciu współpracowników z Polski i Niemiec oraz międzynarodowa Rada Naukowa i stowarzyszenie wspierające pismo.

Kwartalnik, będący jedynym tego rodzaju przedsięwzięciem w stosunkach polsko-niemieckich, zdobył już sobie międzynarodową renomę. Świadczy o tym m.in. fakt, iż obok młodych naukowców publikują w nim najwybitniejsi badacze z Europy i świata. Redaktor naczelny pisma dwukrotnie zapraszany był na spotkania redaktorów dziesięciu najbardziej cenionych periodyków politologicznych na świecie (Waszyngton – 1998, Londyn – 1999). Pismo posiada własną stronę internetową zawierającą m.in. indeks zawartości wszystkich numerów: www.welttrends.de. Zawartość treści prezentowana jest na łamach: „International Political Science Abstracts”, „Ulrichs International Periodical Directory”, „Literaturdienst Internationale Beziehungen und Länderkunde” i „World Affairs Online”.

Każdy numer pisma składa się z głównego bloku tematycznego (najczęściej jest to pięć-sześć artykułów), działu polemik oraz bloku zawierającego artykuły dotyczące innych zagadnień. Integralnym elementem pisma jest dział recenzji i sprawozdań z konferencji naukowych. Średnia objętość poszczególnych numerów wynosi 200-240 stron.

Zagadnienia poruszane na łamach pisma dotyczą najistotniejszych problemów europejskich i światowych, w tym m.in.: geopolityki, migracji, rozszerzenia NATO i Unii Europejskiej na Wschód. Artykuły poświęcone są również: fundamentalizmowi religijnym, totalitaryzmowi, terroryzmowi, nowemu regionalizmowi, wojnom w XXI wieku, rozbrojeniu, polityce bezpieczeństwa, procesowi transformacji w Polsce i w Europie Środkowo-Wschodniej, polityce rozwojowej w czasach globalizacji, konfliktowi na Bałkanach, polityce zagranicznej wybranych państw, decentralizacji, państwu bałtyckim, upadkowi imperiów, Afryce, problemom płci, polityce międzynarodowej, Rosji, ONZ, nowemu porządkowi w Europie, teorii chaosu, polityce pamięci i tradycji historycznej, Chinom, państwu Pacyfiku, organizacjom pozarządowym, prawu międzynarodowemu, państwowemu dobrobytu, technokracji, walce kultur czy polityzacji etniczności.

Szczególną uwagę redakcja przywiązuje do publikacji opracowań dotyczących Polski oraz stosunków polsko-niemieckich. Z inicjatywy redakcji odbyło się wiele międzynarodowych konferencji, seminariów i wykładów, które odbyły się w Niemczech i Polsce. Redakcja pisma jest także wydawcą serii książkowej „Potsdamer Textbücher”. Dotychczas ukazało się osiem prac poświęconych m.in.: Polsce, regionom w Unii Europejskiej, totalitarnym i autorytarnym reżimom oraz Kubie. Nowości na temat aktualnej działalności redakcji oraz jej przedsięwzięć i planów publikowane są w wersji elektronicznej w postaci „Newsletter”: www.welttrends.de/newsletter

Andrzej Sakson

IV ZJAZD GNIEŹNIEŃSKI

Dyskusja dotycząca roli Kościoła w procesie integracji Polski ze strukturami europejskimi prowadzona jest zasadniczo na dwóch płaszczyznach. Pierwsza dotyczy oficjalnego stanowiska Kościoła hierarchicznego, sformułowanego ostatecznie w dokumencie z 21 marca 2002 r. „Biskupi polscy wobec integracji europejskiej”. Pogląd Episkopatu nie ulegał w toku kilkuletniej dyskusji zasadniczym przewartościowaniom, ponieważ świadomość przynależności do kręgu cywilizacji śródziemnomorskiej towarzyszy Kościołowi w Polsce od zarania dziejów; wątpliwości i uwagi budziły jedynie sprawy związane z konkretnymi rozwiązaniami politycznymi i społecznymi, które – zdaniem biskupów – mogą w niedostatecznym stopniu gwarantować poszanowanie praw osoby ludzkiej. Drugą płaszczyznę wspomnianej debaty stanowią poglądy formułowane przez przedstawicieli środowisk opiniotwórczych, ludzi świeckich oddziałujących za pośrednictwem środków społecznego przekazu, partii politycznych czy stowarzyszeń i organizacji laicku katolickiego. To na tym obszarze ujawniają się rozbieżności oraz kontrowersje, akcentowane są przestrogi i artykułowane zachęty dostrzegające w integracji epokową szansę.

Spotkanie przedstawicieli ruchów i organizacji katolickich pod hasłem „*Quo vadis Europa?*”, które odbyło się w dniach 15-16 marca 2003 r. w Gnieźnie, było okazją do rekapitulacji dyskusji integracyjnej wśród katolików w przededniu decydujących rozstrzygnięć dotyczących członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Organizatorami spotkania, określanego mianem IV Zjazdu Gnieźnieńskiego, było Forum Świętego Wojciecha, Rada Ruchów i Stowarzyszeń Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Gnieźnieńskiej oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wsparcia udzieliły Fundacje *Renovabis* i Konrada Adenauera, a także Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej, Urząd Miasta oraz Starostwo Powiatowe w Gnieźnie; obsługa prasową zajęła się z dużym rozmachem Katolicka Agencja Informacyjna, zaś honory gospodarza pełnił metropolita gnieźnieński abp Henryk J. Muszyński.

Zgodnie z zamierzeniami organizatorów forum dyskusyjne pt. „*Quo vadis Europa?*” miało zgromadzić reprezentantów organizacji katolików świeckich, którzy czerpiąc inspirację ze społecznej nauki Kościoła stanowią najszerse grono orędowników wartości chrześcijańskich w życiu publicznym. Powołane w 2002 r. przez ponad dwadzieścia ruchów i stowarzyszeń Forum Świętego Wojciecha, główny organizator gnieźnieńskiego spotkania, służy wprowadzeniu refleksji o integracji na szerokie forum społeczne, by Europa stawiała się elementem etosu obywatelskiego, a nie tylko hasłem politycznym.

W programie spotkania znalazła się zarówno tematyka historyczna (choć o bardzo współczesnym wydźwięku), refleksje nad aksjologicznymi korzeniami europejskiego bytu, jak i wykłady poruszające problematykę ustrojową. Wszystkie zagadnienia przenikały się wzajemnie w wystąpieniach plenarnych, oraz w pracach pięciu zespołów problemowych. Sesję zainaugurowały wystąpienia polskich delegatów